

УДК 336.74
JEL: H32; M41
DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-302-308>

ПРО ЯК СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕРВИННИХ ОБЛІКОВИХ ДАНИХ: ФІСКАЛЬНИЙ АСПЕКТ

©2022 ЛОБОДА Н. О., ЧАБАНИЮК О. М., СПОДАРИК Т. І.

УДК 336.74
JEL: H32; M41

Лобода Н. О., Чабанюк О. М., Сподарик Т. І. ПРО як спосіб організації первинних облікових даних: фінансовий аспект

Процеси виробництва та застосування реєстратора розрахункових операцій (РРО) у сфері грошового обігу та розрахункових операцій є неабияк актуальними, адже в умовах збільшення масивів інформації, яка опрацьовується підприємствами, постає питання про швидкість, якість і точність ведення бухгалтерського обліку, складання звітності та здійснення аналізу результатів діяльності та контролю за її здійсненням з боку контролюючих органів. Особливого значення набувають дослідження застосування РРО як одного із засобів регулювання грошового обігу суб'єктами господарювання для прийняття ефективних управлінських рішень та для здійснення контролю грошових операцій та обігу товарів контролюючими органами. Метою статті є оцінка стану застосування РРО як одного із засобів регулювання грошового обігу суб'єктами господарювання, а також визначення їх переваг, недоліків, видів та основних моментів впровадження. У статті досліджено теорію та практику впровадження РРО у діяльність суб'єктів господарювання. Виокремлено поняття реєстратора розрахункових операцій як одного із засобів регулювання грошового обігу. Проведено комплексну оцінку видів РРО станом на 2021 р.; проаналізовано термін використання, вартість впровадження та функціональне призначення РРО; зроблено відповідні узагальнення та висновки. Обґрунтовано необхідність впровадження РРО в роботу суб'єктів господарювання, виокремлено основні переваги та суттєві їх недоліки. Проведено SWOT-аналіз застосування суб'єктами підприємницької діяльності програмного реєстратора розрахункових операцій (ПРРО) як одного з найоптимальніших варіантів РРО, що дасть можливість легалізувати значну частку товарообороту та фінансових потоків держави.

Ключові слова: реєстратор розрахункових операцій, програмний реєстратор розрахункових операцій, касовий апарат, грошовий обіг, суб'єкти підприємницької діяльності.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 8.

Лобода Наталія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аналізу і контролю, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: loboda.lviv@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3522-8139>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3290473/>

Чабанюк Одарка Михайлівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку, контролю, аналізу та оподаткування, Львівський торговельно-економічний університет (вул. Тузан-Барановського, 10, Львів, 79005, Україна)

E-mail: odarka2010@meta.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0884-3515>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/1743457/odarka-chabaniuk/>

Сподарик Тетяна Ігорівна – магістр, Львівський національний університет імені Івана Франка (вул. Університетська, 1, Львів, 79001, Україна)

E-mail: tania3740@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3451-1813>

UDC 336.74
JEL: H32; M41

Loboda N. O., Chabaniuk O. M., Spodaryk T. I. RSO as a Way to Organize Primary Account Data: The Fiscal Aspect

The processes of production and application of the registrar of settlement operations (RSO) in the field of cash circulation and settlement operations are very much relevant, because in the context of an increase in the amount of information processed by enterprises, the question arises about the speed, quality and accuracy of accounting, reporting and analysis of the results of activities and control over its implementation by regulatory authorities. Of particular importance are studies of the use of RSO as one of the means of regulating money circulation by economic entities for making effective managerial decisions and for the control of both monetary operations and circulation of goods, carried out by regulatory authorities. The article is aimed at assessing the state of application of RSO as one of the means of regulating money circulation by economic entities, as well as determining their advantages, disadvantages, types and main points of implementation. The article investigates the theory and practice of introducing RSO into the activities of economic entities. The concept of the registrar of settlement operations as one of the means of regulating money circulation is distinguished. A comprehensive assessment of the types of RSO as of 2021 is carried out; the term of use, the cost of introduction and the functional purpose of the RSO are analyzed; appropriate generalizations and conclusions are made. The necessity of introducing RSO into the work of economic entities is substantiated, their main advantages and significant disadvantages are highlighted. A SWOT-analysis of the application by economic entities of the software registrar of settlement operations (SRSO) as one of the most optimal variants of RSO, which will allow to legalize a significant share of the turnover and financial flows of the State, is carried out.

Keywords: registrar of settlement operations, software registrar of settlement operations, cash register, money circulation, economic entities.

Fig.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 8.

Loboda Nataliia O. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting, Analysis and Control, Ivan Franko National University of Lviv (1 Universytetska Str., Lviv, 79001, Ukraine)

E-mail: loboda.lviv@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3522-8139>

Researcher ID: <https://publons.com/researcher/3290473/>

Прискорений розвиток і вдосконалення інформаційних технологій є невід’ємною частиною сучасного процесу суспільства, а динамічність функціонування ринкової економіки в сучасних умовах визначає необхідність успішної діяльності кожного суб’єкта господарювання.

Радикальні зміни, які відбулися практично в усіх сферах суспільного життя, зумовлюють посилення уваги до осмислення цих змін, проведення аналізу існуючих проблем і визначення перспективних шляхів їх подальшого вирішення, зокрема у сфері регулювання грошового обігу. Особливого значення набувають дослідження застосування реєстру розрахункових операцій як одного із засобів регулювання грошового обігу суб’єктами господарювання для прийняття ефективних управлінських рішень і для здійснення контролю грошових операцій та обігу товарів контролюючими органами.

Проблема впровадження та використання автоматизованих засобів для потреб обліку, аналізу, аудиту, звітності завжди була основним предметом досліджень багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Зокрема, вагомий внесок у розробку теоретичних питань, пов’язаних із впровадженням цифрових технологій, у тому числі запровадження реєстратора розрахункових операцій (РРО), та їх ефективного використання під час організації обліково-аналітичної роботи на підприємстві здійснили М. Т. Білуха, Ф. Ф. Бутинець, В. П. Завгородній, М. Ю. Цивенко, Ю. В. Панура, С. М. Потапова, Л. А. Савченко, В. І. Стреляний та інші.

Однак, незважаючи на значну кількість досліджень з даної тематики, багато питань сучасного етапу впровадження та використання РРО залишаються нерозкритими.

Отже, мета статті полягає в дослідженні оцінки стану застосування РРО як одного із засобів регулювання грошового обігу суб’єктами господарювання, а також визначення його переваг, недоліків, видів та основних моментів впровадження.

Практика ведення бізнесу доводить, що ефективна організація аналітичних робіт на підприємстві є неможливою без застосування комп’ютерних інформаційних систем і технологій. Важливого значення їх застосування набуває у сфері грошового обігу та розрахункових операцій, адже в умовах збільшення масивів інформації, яка опрацьовується підприєм-

ствами, постає питання про швидкість, якість і точність ведення бухгалтерського обліку, складання звітності та здійснення аналізу результатів діяльності.

На сьогоднішній день основною вимогою для легалізації фактично отриманих доходів, сплачених податків до бюджету, збільшення податкових надходжень є використання реєстраторів розрахункових операцій (касових апаратів). Це, своєю чергою, забезпечує фінансово-економічну безпеку з боку як підприємства, так і держави.

Аналізуючи чинну нормативно-правову базу, можна зазначити, що Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 6 липня 1995 р. № 265/95-ВР [1] є основним чинним правовим актом, який встановлює правові засади застосування РРО. Вимоги даного закону поширюються на всіх суб’єктів господарювання, їх господарські одиниці та представників (уповноважених осіб) суб’єктів господарювання, які здійснюють розрахункові операції в готівковій та/або безготівковій формі.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» під реєстратором розрахункових операцій розуміють пристрій або програмно-технічний комплекс, в якому реалізовані фіскальні функції та який призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з видачі готівкових коштів держателям електронних платіжних засобів та з приймання готівки для виконання платіжних операцій [1].

Простіше кажучи, реєстратор розрахункових операцій – це електронний технічний пристрій для фіскального регулювання грошового обігу при здійсненні суб’єктами господарської діяльності з продажу товарів чи надання послуг.

Згідно зі ст. 3 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» передбачено обов’язкове використання РРО у випадках:

- ✦ розрахункових операцій у готівковій та/або в безготівковій формі (із застосуванням пла-

тіжних карток, платіжних чеків) при продажу товарів (наданні послуг) у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг [1];

- ✦ операції з приймання готівки для подальшого її переказу [1].

Тобто станом на 2021 р. основними суб'єктами господарювання, для яких застосування РРО є обов'язковим, є такі (рис. 1).

Відповідно з 1 січня 2022 р. застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО) або програмних реєстраторів розрахункових операцій (ПРРО) стає обов'язковим для відповідних платників податку. Виключення встановлено лише для ФОПів-«єдиників» 1 групи, які відповідно до вимог пп. 296.10. ст. 296 Податкового кодексу України [2] не мають застосовувати РРО/ПРРО.

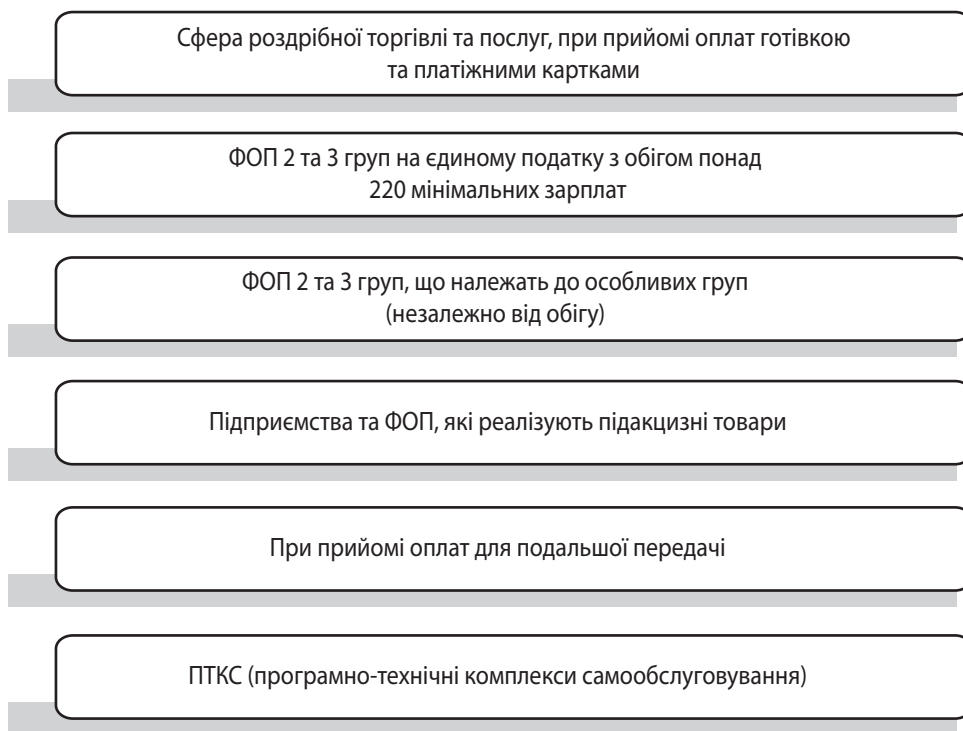

Рис. 1. Суб'єкти господарювання, для яких застосування РРО є обов'язковим

Джерело: складено на основі [3].

Враховуючи нормативно-правове законодавство, період з 1 січня 2021 р. по 1 січня 2022 р. вважається перехідним.

Згідно з п. 61 підрозділу 10 розділу XX «Інші перехідні положення» Податкового кодексу України з 1 січня 2021 р. до 1 січня 2022 р. реєстратори розрахункових операцій (РРО) та/або програмні реєстратори розрахункових операцій (ПРРО) не застосовуються платниками єдиного податку другої – четвертої груп (фізичними особами – підприємцями), обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 220 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року, незалежно від обраного виду діяльності, крім тих, які здійснюють: реалізацію технічно складних побутових товарів, що підлягають гарантійному ремонту; реалізацію лікарських засобів, виробів медичного призначення та надання платних послуг у сфері охорони здоров'я; реалізацію ювелірних і побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння [2].

Впродовж останніх декілька років на українському ринку програмних продуктів з'явився цілий ряд спеціальних інформаційних систем і технологій, які залежно від масштабів і галузевої специфіки підприємства призначені для обробки та запису операцій з можливістю їх перегляду та подальшого використання. Внаслідок цього перед керівними ланками організацій постає проблема вибору програмного забезпечення, що пов'язана зі значними фінансовими витратами на його впровадження й експлуатацію, які повинні здійснюватися шляхом обґрунтованого розрахунку економічної ефективності та доцільності.

До основних видів РРО відносять: електронний контрольно-касовий апарат, електронний контрольно-касовий реєстратор, комп'ютерно-касову систему, електронний таксометр, портативний реєстратор, програмний реєстратор розрахункових операцій.

Детальна характеристика видів РРО наведена в табл. 1.

Найбільш поширеними видами є класичний і програмний РРО.

Функціональні можливості комп'ютерних програм для ведення розрахункових операцій підприємств та середня вартість їх впровадження

№ з/п	Найменування РРО	Функціональне призначення	Термін використання	Вартість впровадження
1	Касовий апарат (електронний контрольно-касовий апарат)	Забезпечує попереднє програмування найменування та ціни товарів (послуг) та облік їх у кількості, друкування розрахункових та інших звітних документів	Термін експлуатації конкретного РРО встановлюється виробником РРО, перевірити його можна в документації до РРО. Здебільшого термін експлуатації /служби становить 7 років з дня введення РРО в експлуатацію. Однак РРО не може використовуватися, якщо з дати його виробництва минуло більше 9 років	Якісний касовий апарат коштує більше 5000 грн (дані на лютий 2018 р.). Також для дотримання Закону потрібно щомісячно оплачувати послуги ЦСО з технічного обслуговування; оплачувати послуги з передачі даних еквайра та інтернет-провайдеру (залежить від кількості розрахункових операцій)
2	Фіскальний реєстратор (електронний контрольно-касовий реєстратор)	Забезпечує облік кількості реалізованих товарів (послуг), найменування, друкування розрахункових та інших звітних документів		Вартість фіскальних реєстраторів станом на 2021 р. варіюється від 8 000 до 39 000 грн
3	Комп'ютерно-касова система (ККС)	Виконаний із застосуванням комп'ютерних засобів, додатково виконує технологічні операції, визначені сферою його застосування, і забезпечує друкування розрахункових та інших звітних документів		Від 2 500 грн
4	Електронний таксометр (ЕТ)	Забезпечує попереднє програмування тарифів за проїзд та облік вартості наданих послуг з перевезень пасажирів		Від 300 грн
5	Портативні реєстратори	Використовуються для друку фіскальних чеків у польових умовах: при доставці товарів додому або в офіс, при виїзній торгівлі		Від 5 000 грн
6	Програмний РРО	Призначений для реєстрації розрахункових операцій при продажу товарів (наданні послуг), операцій з торгівлі валютними цінностями в готівковій формі та/або реєстрації кількості проданих товарів (наданих послуг), операцій з приймання готівки для подальшого переказу	Необмежений строк служби	Вартість програмних РРО, зокрема СOТA Каса та Cashalot, стартує від 980 грн на рік для ФОП та від 1 970 грн на рік для юридичних осіб

Джерело: складено на основі [4; 5].

Класичний РРО є оптимальним варіантом для тих суб'єктів господарювання, у яких на робочому місці касира немає комп'ютера. Адже такий девайс має в собі вже вбудований принтер, що дає можливість безпосередньо на місці отримати чек за придбаний товар чи надану послугу. Він може працювати автономно та не потребує використання комп'ютера.

Крім того, більшість класичних РРО можуть за потреби підключатись до інших девайсів, таких як сканер штрих-кодів чи електронних ваг, а також деякі моделі можна підключити через Інтернет до комп'ютера.

Що стосується програмного РРО (ПРРО), то це програмне забезпечення, яке є надзвичайно мобільним і зручним у своєму використанні, адже воно може встановлюватися на телефон, ноутбук, комп'ютер чи планшет, аби створювати електронні фіскальні чеки та передавати їх у контролюючий орган.

Порівнюючи програмний і класичний РРО, слід відмітити, що основним моментом, який відрізняє їх один від одного, є те, що, на відміну від програмного, класичний РРО не лише друкує чек одразу, а й зберігає його у власній пам'яті. У той час як програмний, щоб фіскалізувати чек, має зв'язатися із сервером контролюючого органу, де потім він буде зберігатися. Також варто пам'ятати, що продажі, які були створені на класичному РРО, зберігаються, і за потреби їх можна відтворити, а ті, що були сформовані у програмному, такого не передбачають, адже все залежить від самого виду програмного РРО та програми, яка буде створена для його функціонування.

Чек, який сформований на програмному РРО, не є фіскальним. Він стане таким лише тоді, коли буде підписаний електронно-цифровим підписом (ЕЦП). Такий чек також можна буде роздрукувати, але для цього потрібно придбати додаткове обладнання, оскільки в програмному РРО даної функції не передбачено.

Основні переваги ПРРО наведено на *рис. 2*.

Зосереджуючи свою увагу на ПРРО, слід зауважити, що їх використання є простішим, дешевшим і швидшим. Однак варто пам'ятати, що поряд із перевагами є і недоліки. Для їх з'ясування пропонуємо

розглянути SWOT-аналіз застосування суб'єктами підприємницької діяльності ПРРО у 2021 р. (табл. 2).

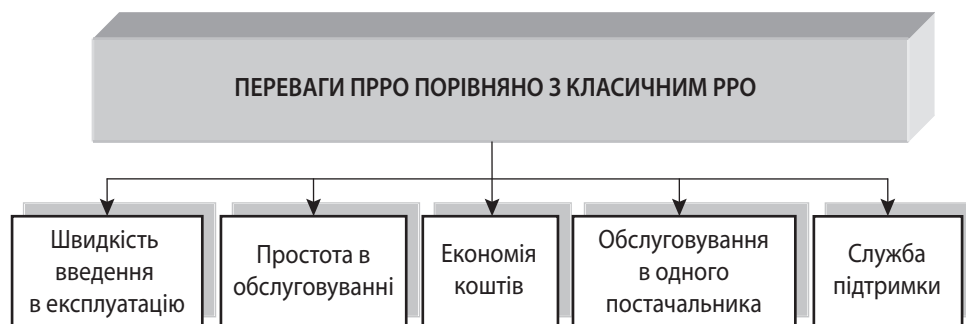
Так, у умовах сьогодення фіскалізація розрахункових операцій малого бізнесу є одним із основних заходів щодо мінімізації податкових ризиків, зменшення тінізації економіки та засобів регулювання грошового обігу суб'єктами господарювання. Однак, на наш погляд, фіскалізація розрахункових операцій малого бізнесу, незалежно від груп спрощеної системи оподаткування чи інших критеріїв, безумовно, може призвести і до суттєвих зменшень надходжень до державного бюджету. Основною причиною виникнення такої ситуації є насамперед відсутність відповідних умов для запровадження реєстраторів розрахункових операцій в практику ведення малого і мікробізнесу. Вирішення даної проблеми, своєю чергою, дасть можливість легалізувати значну частку товарообороту та фінансових потоків держави.

Електронний офіс платників податків, електронна квитанція, електронне адміністрування ПДВ є лише першими цифровими кроками в системі оподаткування в Україні. Придбання та впровадження нових платіжних систем – це вимога часу, особливо в період пандемії, спричиненої COVID-19 [6].

Варто зазначити, що на сьогодні використання касових апаратів (РРО) є не лише одним із основних засобів регулювання грошового обігу суб'єктами господарювання, але й інструментом запобігання можливим порушенням з боку суб'єктів господарювання, які здійснюють готівкові розрахунки.

Автоматизація обліку, в тому числі у сфері обігових операцій, здатна не лише поліпшити внутрішній і зовнішній контроль над фінансово-господарською діяльністю підприємства, а й покликана забезпечити високу результативність його роботи.

Найбільш ефективним варіантом впровадження РРО в роботу суб'єктів господарювання є той, при якому за основу побудови інформаційної системи вибирається перевірне ринком програмне забезпечення, що дозволяє швидко налаштувати функції інформаційної системи під потреби суб'єкта господарювання і здатне інтегруватися із іншими програм-

Рис. 2. Функціональні переваги ПРРО порівняно з класичним РРО

Джерело: авторська розробка.

SWOT-аналіз застосування суб'єктами підприємницької діяльності ПРРО

СИЛЬНІ СТОРОНИ:	СЛАБКІ СТОРОНИ:
<ul style="list-style-type: none"> – виключно онлайн-реєстрація та онлайн-передача (отримання) даних; – альтернатива класичним РРО, які «вимагають» щомісячного обслуговування, а це додаткові витрати; – дає змогу працювати в режимі офлайн; – можливість використання власних пристроїв для роботи; – наявність інформаційної підтримки та допомоги в користуванні ПРРО від контролюючого органу 	<ul style="list-style-type: none"> – додаткове обладнання (принтер, сканер штрих-кодів) потрібно придбати окремо; – залежність від Інтернету (без Інтернет-зв'язку може працювати не більше 36 годин підряд і не більше 168 годин на місяць загалом); – стабільність програмного забезпечення (ПЗ) ще невідома; – надійність не гарантована
МОЖЛИВОСТІ:	ЗАГРОЗИ:
<ul style="list-style-type: none"> – нові мобільні точки продажів (кава-машини, мобільні продажі тощо); – Z-звіт створюється в автоматичному режимі; – можна видавати як паперовий, так і електронний чек, який можна надсилати покупцю на його електронну пошту, месенджери (за бажанням), або у форматі QR-коду; – висока гнучкість до законодавчих норм 	<ul style="list-style-type: none"> – ПРРО передбачає роботу на звичайних девайсах, імовірно, куплених користувачем самостійно. Це несе ризики нестабільної роботи або взагалі несумісності, особливо для бюджетних варіантів, оскільки неможливо наперед протестувати програму з усіма можливими пристроями; – чеки та звіти підписуються КЕП. Адміністрування КЕП, особливо коли кілька ПРРО та касирів, може викликати труднощі для непідготовленого користувача; – ризик відсутності Інтернет-зв'язку із сервером податкової; – недосконалість системи, а також відсутність досвіду роботи з ними; – практика підказує, що технічна підтримка безперебійної роботи програми з боку держави теж під великим питанням

Джерело: складено на основі [7; 8].

ними продуктами, передусім тими, що вже експлуатуються на підприємстві. Яскравим прикладом цього є застосування програмного реєстр розрахункових операцій, який хоч і не повністю, проте цілком ефективно справляється з поставленими перед ним завданнями.

Окрім того, варто наголосити, що, враховуючи сучасні реалії, зокрема пандемію COVID-19, використання ПРРО дає можливість не лише зберегти час, але й здійснювати свою господарську діяльність максимально безконтактно, що важливо в такий складний для всього світу період. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» від 06.07.1995 р. № 265/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-vr#Text>
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
3. Мальцева М. Для яких ФОПів використання РРО є обов'язковим у 2021 році. URL: https://buh.ligazakon.net/aktualno/9917_dlya-yakikh-fopv-vikoristannya-rrro--obovyazkovim-u-2021-rots (Дата звернення: 12.12.2021).
4. Який строк служби у реєстраторів розрахункових операцій (РРО) і що робити, коли він закінчується? URL: [- kompanii/article/yakyy-strok-sluzhby-u-reyestratoriv-rozrahunkovyh-operacij-rrro-i-shcho-robyty-koly-vin
  5. Програмне РРО \(ПРРО\) Cashlot від М. Е. Doc. URL: <https://www.softcom.ua/ua/medoc/programm/cashlot.php>
  6. Лобода Н. О., Чабанюк О. М., Мельник Л. І. Digital-технології як концептуальна парадигма модернізації системи оподаткування // Облік, аналіз, аудит та оподаткування: сучасна парадигма в умовах сталого розвитку : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 20-й річниці створення кафедри аудиту \(м. Київ, 10 грудня 2020 р.\). Київ : КНЕУ, 2020. С. 427–429.
  7. Класичний та програмний РРО: у чому відмінності? URL: <https://news.dtkk.ua/state/cash-handling/66171>
  8. Апаратний VS Програмний РРО. Порівняльна характеристика. URL: <https://rrro-info.com.ua/aparatnyj-vs-programnyj-rrro/>](https://systemgroup.com.ua/uk/o-

</div>
<div data-bbox=)

REFERENCES

- “Aparatnyi VS Prohramnyi RRO. Porivnialna kharakterystyka” [Hardware VS Software RRO. Comparison]. <https://rrro-info.com.ua/aparatnyj-vs-programnyj-rrro/>
- “Klasychnyi ta prohramnyi RRO: u chomu vidminnosti?” [Classic and Software RRO: What are the Differences?]. <https://news.dtkk.ua/state/cash-handling/66171>
- [Legal Act of Ukraine] (1995). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/265/95-vr#Text>
- [Legal Act of Ukraine] (2010). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
- Loboda, N. O., Chabaniuk, O. M., and Melnyk, L. I. “Digital-tekhnohohii yak kontseptualna paradyhma modern-

izatsii systemy opodatkuвання" [Digital Technologies as a Conceptual Paradigm of Tax System Modernization]. *Oblik, analiz, audyt ta opodatkuвання: suchasna paradyhma v umovakh staloho rozvytku*. Kyiv: KNEU, 2020. 427-429.

Maltseva, M. "Dlia yakykh FOPiv vykorystannia RRO ye obov'iazkovym u 2021 rotsi" [For Which FOPs the Use of RRO Is Mandatory in 2021]. https://buh.ligazakon.net/aktualno/9917_dlya-yakikh-fopv-vikoristannya-rro--obov'iazkovim-u-2021-rots

"Prohramne RRO (PRRO) Cashalot vid M. E. Doc" [Program PPO (PRO) Cashalot from M. E. Doc]. <https://www.soft-com.ua/ua/medoc/programm/cshalot.php>

"Yakyi strok sluzhby u reiestratoriv rozrakhunkovykh operatsii (RRO) i shcho robyty, koly vin zakinchuetsia?" [What Is the Service Life of Registrars of Settlement Operations (RRO) and What to Do When It Expires?]. <https://systemgroup.com.ua/uk/o-kompanii/article/yakyy-strok-sluzhby-u-reiestratoriv-rozrahunkovykh-operaciy-rro-i-shcho-robyty-koly-vin>

УДК 657.37

JEL: M41; M49

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-1-308-313>

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ЗАСОБУ ДОДАТКОВОГО РОЗКРИТТЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

©2022 СЕРПЕНІНОВА Ю. С.

УДК 657.37

JEL: M41; M49

Серпенінова Ю. С. Проблеми та перспективи розвитку інтегрованої звітності як засобу додаткового розкриття облікової інформації

Аналіз світових тенденцій розвитку інтегрованої звітності дозволяє стверджувати, що відбуваються процеси конвергенції та поступово здійснюється перехід від конкуренції за розподіл сфер впливу між ключовими організаціями у сфері розробки стандартів до налагодження діалогу між ними з метою уніфікації, стандартизації й узгодженості між існуючими концепціями звітування. З іншого боку, спостерігається тенденція до розвитку інтегрованої звітності з урахуванням галузевої специфіки, що обумовлює потребу розробки галузевих стандартів інтегрованого звітування. Метою статті є дослідження підходів науковців до виокремлення існуючих проблемних аспектів імплементації інтегрованої звітності, а також систематизація перспективних напрямків розвитку інтегрованої звітності на основі аналізу звітів ключових організацій з розробки стандартів інтегрованої звітності та надання послуг зі складання та верифікації такої звітності. Проблемні аспекти розвитку інтегрованої звітності систематизовано в розрізі теоретико-методичних, технічно-організаційних та інституційних напрямків. Зазначені проблеми впровадження інтегрованої звітності задають загальні тенденції її подальшого розвитку, слугуючи орієнтирами для її вдосконалення. Попри існування різних поглядів ключових світових гравців з розробки стандартів інтегрованої звітності та надання послуг зі складання та верифікації такої звітності щодо подальших перспектив її трансформації, основними спільними тенденціями розвитку інтегрованої звітності визначено такі: скорочення обсягів; диджиталізація формування та оприлюднення; орієнтація на різних стейкхолдерів (передусім на надавачів капіталу); розширення показників і звітування в розрізі досягнення таргетованих значень за даними показниками; направленість на досягнення показників сталого розвитку.

Ключові слова: інтегрована звітність, нефінансова звітність, додаткове розкриття, сталий розвиток.

Табл.: 1. **Бібл.:** 14.

Серпенінова Юлія Сергіївна – кандидат економічних наук, доцент, завідувачка кафедри бухгалтерського обліку та оподаткування, Сумський державний університет (вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна)

E-mail: y.serpenninova@biem.sumdu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4448-3484>

UDC 657.37

JEL: M41; M49

Serpenninova Yu. S. The Problems and Prospects for the Development of Integrated Reporting as a Means of Additional Disclosure of Accounting Information

The analysis of global trends in the development of integrated reporting allows to assert that convergence processes are taking place and the transition from competition for the distribution of spheres of influence between key organizations in the field of standards development into establishing a dialogue between them for the purposes of unifying, standardization and consistency between existing reporting concepts is gradually being carried out. On the other hand, there is a tendency to develop integrated reporting taking into account industry specifics, which causes the need to develop industry standards for integrated reporting. The article is aimed at studying the approaches of scholars to the allocation of existing problematic aspects of the implementation of integrated reporting, as well as systematization of perspective directions for the development of integrated reporting based on the analysis of reports of major organizations on the development of integrated reporting standards and the provision of services for the preparation and verification of such reporting. Problematic aspects of the development of integrated reporting are systematized in the context of theoretical-methodological, technical-organizational and institutional directions. These problems of implementation of integrated reporting set general trends in its further development, serving as benchmarks for its improvement. Despite the existence of different views of key global players in the development of integrated reporting standards and the provision of services for the preparation and verification of such reporting on the future prospects for its transformation, the main common trends in the development of integrated reporting are the following: reduction of volumes; digitalization of formation and publication; orientation to different stakeholders (primarily capital providers); expansion of indicators and reporting in terms of achieving targeted values according to these indicators; achieving sustainable development indicators.

Keywords: integrated reporting, non-financial reporting, additional disclosure, sustainable development.

Tabl.: 1. **Bibl.:** 14.

Serpenninova Yuliia S. – PhD (Economics), Associate Professor, Head of the Department of Accounting and Taxation, Sumy State University (2 Rymskoho-Korsakova Str., Sumy, 40007, Ukraine)

E-mail: y.serpenninova@biem.sumdu.edu.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4448-3484>